

дори и сега още казватъ: ἔδῳ λειτουργοῦν βολγαρικά,¹⁾ а не ἔδῳ λειτουργοῦν σλαβιάνικα.²⁾ И самитѣ българи казватъ: „правятъ българска литургия,“ не казватъ „славянска.“ Следователно нито единиятъ (т. е. гъркътъ), нито другиятъ (т. е. българинътъ) не познаватъ думата „славянинъ.“ Тая дума въ последнитѣ години се въведе отъ руситѣ, които не знаятъ да я отдаватъ комуто трѣбва и приематъ другитѣ клонове за славяни, а изхвърлятъ българитѣ, които българи отдавна вече сж изоставили собственото си название и сж приели за по-голѣмо значение (ἔμφρασις) името българи, т. е жители на голѣмия градъ Болгаре, както напримѣръ да кажемъ, нѣкоя колония да излѣзе отъ Москва, да се пресели на Дунава и да се нарече не руси, а московити, показвайки съ това по-знаменития си произходъ като жители на столицата. Гърцитѣ, които никогажъ не могатъ да изговарятъ ясно славянскитѣ звукове, отъ липса на звукове въ азбуката си, почнали да изговарятъ βούλγαροι. Авторитѣ имъ запазили лошото произношение, но тия, които знаятъ народа, трѣбва правилно да изговарятъ, както самиятъ народъ се нарича, т. е. Βόλγαροι (защото гърцитѣ нѣматъ б). Развалинитѣ на голѣмия градъ Болгаре още и сега сж запазени близо до Волга, която по-напредъ се наричала Атили, и отъ названието на града се е получило името. 2. Свещеното писание (ἡ γραφή) на български, както тогава сж говорили. Единъ исторически ржкописъ отъ Хилендаръ, който се намира въ нашитѣ ржце, казва, че Кирилъ и Методий дошли въ Охридъ (тогавашна столица на България) при петтѣ тамошни мждри българи: Климентъ, Наумъ, Сава, Ангеларъ и Еразъмъ, и съ тѣхна помощъ превели евангелията и псалтиря, обаче езикътъ се е измѣнилъ, но не е претърпѣлъ това, що претърпѣли гръцкиятъ и латинскиятъ езикъ, ако и да е билъ употребявъ (обработванъ). Прочее, когато пишемъ или превеждаме на нашия старъ езикъ, достатъчно е да кажемъ, че се превежда на старобългарски, както гърцитѣ казватъ — на ново и старогръцки. А за преводи на говоримия езикъ, достатъчно е да кажемъ — на „новобългарски,“ а не „славѣнобългарски.“

¹⁾ Тукъ правятъ (извършватъ) българска литургия.

²⁾ Тукъ правятъ славянска литургия.